

Oglaši, pripisana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cenzura ili po dogovoru.

Nove predbrojbu, oglaše id. sajce se putničicom ili poloznicom post. štedionicu u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrieme ne primi, neka javi odgovarajuću u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarnica, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Čekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Maholja.

Poučni, gospodarski i politički list.

Stogom rastu male stvari, a nestoga sve poluvrste. Naroda poslovica.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vradaju i ne podaju i ne tiskaju, a nefrankirani ne primaju.

Predplate sa postarinom stoji: 10 K u obče, } 5 K za seljake } 5 K za seljake, } 5 K 5 —, odnosno K 2:50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarnica. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji zo h, zaostali zo h, koli u Puli toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. Iako neka se naslovuju uva pisanje predplate

Glavni surađnik prof. M. Mandić u Trstu.

Iz carevinskog vijeća.

U Beču dne 5. oktobra 1911

Jesensko zasjedanje.

Današnjom sjednicom započelo je jesensko zasjedanje carevinskog vijeća, koje će vrlo velika i težka zadaća. Imade bo da razpravi i rieši velika gospodarska, finansijska i vojnička pitanja kašto je proračun za g. 1912., novi vojni zakon, vodne puteve na sjeveru države, socijalno osiguranje, uređenje finansijsa, promjenu pravilnika itd. Ovo bi bilo više manje državne potrebe dočinje zastupnicima i pojedine stranke predložiti osnove, kojima bi se imala pomoći narodu za njihov duževni i materijalni napredak.

Pošljednji dogajaji u Beču, kao primjerice nasilno zatvorene české pučke škole u Beču od strane grad-kih oblasti i poznati izgredi radi skupoće živeža, osobito mesta u Beču i u pokrajinama, našli su odziv i u palaci našega parlamenta.

Deputacija českih žena i njihovo djece u parlamentu.

Njemačko-kršćanska gospoda, koja vladaju na gradskoj vijećnici i koja bijahu za posljednjih običnih izbora za carevinsko vijeće sramotno potučena od njemackih socijalista, liberalaca i židova, osvjeju se čestom stanovništvu carske piste inicijativom, što nesamo da im nedaju potrebiliti pučke škole, sto bi morali po zakonu, već iz mržnje do Čeha zatvaraju i one česke pučke škole, koje ustrojile sami Česi u Beču, odnosno koje im je podiglo njihovo školsko društvo Komensky. Taj nekulturni ili barbarski postupak bečkih Niemaca prema Slaveninu pokazuje Niemece nazovi-kršćane u pravom svjetlu. Svi zakoniti koraci roditelja česke djece proti tom nečovječkom i divljačkom postupku gradske opreme ostaju besuspješni. Tim roditeljima dakte nije preostalo drugo nego da se uteku pod okrilje austrijskog parlamenta, u kojem se stvaraju zakoni i gdje bi se imala dijeliti jednaka pravica svim državljanom.

Blesomučni Niemci proti češkim ženama i njihovoj djeći.

Bečko redarstvo bilo je na vrieme upozorenje, da će nastojati česke žene sa svojom djecom uneti u palacu parlamenta pa da se tuju prituži zastupnicima svoga naroda i predstavniku vlade t. j. ministru predsjedniku. Radi toga je redarstvo oblikilo palatu litajući zabraniti ulaz većemu množtu občinstva u samu palatu. Nu nekojim je češkim zastupnicima poslo za rukom dovesti u veliku češku parlamenta 2—300 žena i školske česke djece, koja su htjela zamoliti svoje zastupnike i ministra predsjednika neka bi se diglo zbranu čeških škola u Beču.

Njemački radikalni i liberalni zastupnici upozoreni s svojih novinara, navalile u češku i tuju stadože ružiti i grditi česke žene i česku djecu zahtijevajući državito. Podpredsjednik Inkel dao je posebnim aparatom odmah znak, da se sve izlaze iz

prostorije. Radi te njemačke državitošti doslo je do sukoba između njemackih i českih zastupnika, koji se toplo zauzeša za česke žene i njihovu djecu. Gungula je nastala uslijed toga velika, bilo je vike i krike a pala je i koja šaka dok nisu či novnici parlamenta i reditelji potisnuli českog deputaciju u susjedno postrane hodnike, gdje su čekali na ministra predsjednika, koji je kasnije primio u audienciju nekoje česke zastupnike i odaslanike bečkih Čeha. Po austrijskom starom običaju obećao im je ministar predsjednik barun Gauthsch, da će se za njihovu stvar zauzeći, da će čitavu stvar proučiti i shodno odrediti a da im se zadovolji ako je njihov zahtijev opravдан i u zakonu utemeljen. Tim je odustio deputaciju i česke žene povratise se sa svojom djecom kući, da čekaju vladine načele i mjesto bečke gospode te da se medjunam njihova dječa po Beču klatare mjesto da polaze školu, kako im to žikom načale.

Sjednica carev. vijeća.

Pod utiskom sveobče razdraženosti ovladrio je predsjednik IX. sjednice carevinskog vijeća. Sjetiv se pokojnih članova parlamenta gg. Dra. Sileny-a i Reiningera prije, da su tih mnogobrojnih podnešli kolici od strane vlade, toli od strane zastupnika. Osobito znatan je broj prešnji predloga koji idu za tim, da se ublaži bledu stanovništva države, koja je nastala skupocem mese i druge hrane te skupocem stanova itd. Prikvačen je predlog stavljen s više strana, da se započne razprava o tim predlozima te se na to paduže zastupnici u drugu dvoranu radi upisa u govorničku listinu.

Razprava o skupoći.

O tom predmetu dobio je prvi rieč kolovodja socijal-demokratske stranke bečki zastupnik Dr. Adler, koji je podvrgao ostriju kritici nemar vladi i njegovu populističku ugarsku vladi u pogledu uvoza argentinskog mesa. Oborio se je osobito žestoko na bečke sudske koji su, po njegovom nazoru prestrogo odsudili one bečke demonstrante, koji su prosloga mjeseca u bečkom kolatu Ottakring nakon velike skupštine proti skupoći mesa i hrane, došli u sukob sa redarstvom u vojničtvom. Tada bijaše naime znatan broj mrtvih a moždavno ranjenih između občinstva, redarstva i vojničta.

Prasak samokresa.

Baš u času kad je govornik najčešće navaljavao na sudbene oblasti čuo se je prasak samokresa na drugoj galeriji. Htite bijaše naparen proti ministru pravosuđu, koji se je nalazio na svojem mestu ispod predsjedništva. Taj je prvi htite uslovio silno sve prisutne, koji bijahu sa kupljeni većinom oko govornika. Na prvi htite o atentatu sletili su se svi zastupnici nalazeći se u palaci — u sabornicu, gdje je vladao občiteni metež. Za prvim htitem slijedio je odmah drugi, treći i četvrti. Podpredsjednik Inkel dao je posebnim aparatom odmah znak, da se sve izlaze iz

pratne zatvori. Ujedno su poslužnici na galeriji obkoli zločinca te ga silom van odveli i to u jednu od činovničkih soba. Tu je prvi put preslušan. Priznao je, da se zove Nikola Njeguš, da je stolar rodom iz Dalmacije, da je od tri dana u Beču, da je socijal-demokrat i da je bio ustričiti ministra pravosuđa radi prestroga osuđenja izgradnja u Ottakringu.

Ujedno snijeli vapšen bijaše i njegov drug Paulin, socijaldemokrat, nastanjen u Beču a rodom iz Gorice. Ovaj je bio pratiočem i tumaćem Njegušu.

Svi htite iz samokresa praznjili su okolo ministra pravosuđa i ministra pravosuđe grofa Sturgha, mu neravnje srećom nikoga. Ovovo je probilo klupu povrh i izpod ministarskih stolica; jedno zrno odbilo se na pokrovniku šilom, da je natrag poletilo na drvu galeriju.

Uslijed tog neobičnog i neobičnog kol mas atentata obustavio je predsjednik sjednice, pozvav predsjednike klubova na dogovor. Nakon poduzleg odmora otvorena je sjednica i prvi uzeo riječ.

Ministar predsjednik

koji rieče, da u ovom času nem že govoriti o skupoći kad je zločinčaka ruka posegnašu mesano na ministarske stolice već i na cijelu kuću i na austrijski parlamentizam. Ima — reče — i većih dobara u državi negoli su ona, koja je danas u svojem razdražljivom govoru spomenuo zastupnik Dr. Adler. On se ne čudi, sto je došlo do današnjeg atentata nakon svega onoga, što se je napisalo i izreklo u zadnje doba proti tobobojnim podržavateljem skupoće (Smjera na socijaldemokrate) i čita izvadak iz njihovog glasila, u kojem stoji, da imade stotine hiljadu osoba, koje nedrže ništa do života i koje će se osveziti prije nego li poginu od gladi. Na koncu izjaviti ministru, da se on ni vlada neplasi, kao što se neplasi ni kuća i da će se držati jedinog pravog pravca, koji se zove red i zakon. Strane većine odobravale su neprestano ministru dočini su ga socijaldemokrati neprestano pretrgavali.

Iza loga odsudili su oštrom riečima taj nečuvni atentat nekoji govornik većine. Na to je prekinuta razprava i pošto je na predsjednika upravljeno više upita zbog dogodjaja današnjih u čekao i nakon što su prošli mnohogobrojni podnesci, dignu predsjednik sjednici i ureće buduću za sutra u 11. sati.

U Beču dne 6. oktobra 1911.

Obziru na jučeršnje dogodjaje u čekao parlamentu i na galeriji sabornice poštene su znatno mire gledje ulaza u palatu i na galeriju.

Na početku sjednice priobči predsjednik, da je ministar finansija predložio razne osnove. Među ovim nalaze se i ove: osnova o poboljšanju činovničkih plaća od VI. do XI. platežnog čina; osnova o pristojbi na totalizatora; osnova o pristojbi na osiguranje života, životne reute itd. osnovu o popustu poreza za nove zgrade, o promjeni osobne dohotkatine itd.

Državni proračun.

Iza toga dobi rieč ministar finansija Dr. Meyer, koji je predložio i protumačio kući sve važnije stavke proračuna za god. 1912.

Taj proračun izkazuje državnih potreba ili razhoda svetu od 2.916.685.263 K, a dohodka ili pokrića svetu od 2.916.990.344 kruna. Proračun se dakle zaključuje tim, da ostaje višak od 305.081 K. Značajno je, što je osobito naglašio i sam ministar, da su prihodi poskociši skoro za 100 milijuna kruna. Ovo je — reče — utješljiv pojav za državu, što mu rado vjerujemo, ali neće biti osobito utješljiv za stanovništvo ili za porezovnike, koji moraju za državu i više trčavati nego li im sile do-puštaju.

Na taj proračun vratil ćemo se opet i to obziru na one stavke, koje se tiču našeg Primorja, napose naše Istre.

Izbor Predsjedništva.

Po pravilniku imade se nakon 4 čedana poslije otvorenja novog državnog sabora ponoviti izbor predsjedništva. Izabran je bivši predsjednik Dr. Sylvester i sva sedmiorica podpredsjednika t. j. Dr. Conci, Dr. German, Pogačnik, Romanec, Zdravsky, Jakel i Pernerstifter. Kod izbora sudjelovala je mnogo manji broj zastupnika nego li obično. Tako je predsjednik dobio za sto glasova manje nego li prvi put: za njega nisu glasovali mnogi česki i jugoslavenski zastupnici odavši čiste glasovnice.

Nastavak razprave o skupoći.

Poslije izbora predsjedništva nastavljena je razprava o skupoći, koja će se vući po svoj prilici kano i morska zmija. Govorili su: njemački radikalac Kraus i česki radikalac Fresl. Ovaj posljednji je mudro opazio, da se dugackim razpravama neće nasiliti stanovništvo. Ova će razprava trajati stalno sav budući čedan jer se zastupnici natječu u tom tko da dulje govoriti, da tim toboža dokazu kako se zanimaju za svoje birace. Koliko bi ovim bolje bilo kad bi se manje govorilo a više razdalo.

Pod konac sjednice putuju se je u formi upita i hrvatski zastupnik Biankini na većku skupoću u Dalmaciji i na nemar vlade u pogledu gradnje zašnovanih hrvatsko-dalmatinskih željeznicu. Buduća sjednica bili će utorak.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Hrvatska opereta u Puli. Dramatsko i operno društvo Črić prikazalo nam je do sada lepi niz operata, kao: Lutku, Veselin udovicu, Mam'sell Nitouche, Čir Valcera i Princesu Dolara. U zadnjem broju istakli smo dobar glas, koji je steklo to društvo širom naše domovine, a taj dobar glas sa svojim vrstama silama potvrdilo je društvo i u Puli. U ovlađenjem tatijskom

kazalištu imamo često prilike gledati razne talijanske i njemačke operne družine, te možemo mirne doše kazati, da smo u većini slučajeva moralni gledati gorjih talijanskih i njemačkih opernih družina od ovog. Čirica. Izvedba svih dosadanjih opera bila je jako dobra. Gjica Šilhanova ko Lutka, Vesela udovica, Mamsell Nitouche ili Franci u Čaru Valcera, nije mogla biti bolja, koli svojim lepim sopranom toli majstorskim igranjem — vražić pravi. Gjica Čirić — vidi se — da joj je pozornica stari dom — zatinjala je svojom krasnom igrom sve večeri te je ugodno gledati njezino neprisiljene kretnje; ona znade biti na mjestu i kao opatica i kao dvorska gospodica. Od ženskog ensemblea vidjeli smo još gdječju Boda, koja je u Čaru Valcera pokazala, da i ona odlično pristaje uz bok spomenutim družicama; svojom igrom zadovoljio je i uspije osvojili občinstvo. — U muškom ensemble u srećemo se sa vrlo simpatičnom igrom p. Jovanovića, Rogoza i Dinića. Sva trojica svojom komičnom igrom pobudjuju dosta smieha, osobito se svđija g. Jovanović i Rogoz. G. Toplak-Remetinski u svojim ulogama i kao prosti baka i kao aristokrata znade se uviek dobro snaći, igra ozbiljno i dostojanstveno. Kao tenorista pjeva dosta dobro g. Kriz, Šteta samo, da mu nije igra bolja; isto tako imade g. Lontarić jako lep bariton ali treba da uči još mnogo, ako želi sigurno spustiti sav svoj glas, jer će inače ostati za uviek u tremi ili bolje — nečuvan. Uz sve ove netinatne opasne ciele družina je splot dobar i može se prikazati ponosno i na većim pozornicama sa svojim operetama. — Šteta samo što su opere izvadjane samo uz pratinju glasovira; veća orkestra doduše bila je smetala pjevacima u onako maloj dvorani, a manju harmoniju da se nije moglo naći, u što ne vjerujemo, pak će pomanjkanju male orkestre bili glavni razlog — trošak. Na to pak upravitelj ne smije da gleda, posti bi sa orkestrom ne samo privukao veći broj občinstva, nego bi izradba sama postigla veći efekat i izvadnjima olakšao posao. Zato očekujemo, da će za nedjelju poskrbiti za malu orkestru.

Gosp. Čiriću ipak smo u velike harsne na se sa svojom družinom posjetio tako doprinio, te smo ovo nekoliko večeri probavili koji ugodni časak u „hrvatskom kazalištu“.

Ne možemo zatršiti ovo par rječi recenzije, a da ne prikorimo našu „slavnu“ inteligenciju neku, koja rado hrvi gledati redovito kojekakve pojedine loših talijanskih i njemačkih družina i Zavatta cirkusa, nego li slušati svoje u svom jeziku. Tumač je ludje pa i najgorje dobro, dok im svoje ne valja — jer je sivoje. Usudite te pak samo drenuti u patriotizam tih pametnjačkića. Sačuvaj Bože!

Večeras, četvrtak, predstavljat će se „Hasanaginica“, sa glavnim ulogama gdje Čirić kao Hasanaginica, g. Jovanović kao Hasanaga i g. Remetinski kao Smotriški kadija. — Sutra u petak počitak; u subotu 14. t. m. predstavljat će se vrlo lepka lakovđija „Kakar otac takav sin“, koja je prošla sve svjetske pozornice a pobuduje budi smjeha; u nedjelju 16. t. m. krasna opereta „Jesenak vojne vjeće“ (Herbstmanöver).

U nedjelju je zadnja predstava, pak preporučamo ponovno našem občinstvu da upotribe još ovo par večeri i posjeti naše „hrvatsko kazalište“.

Traži stan — a nešto drugačije! Za ponedjeljak bijate uređena sjednica zastupstva grada i okršne Pule te je bila među ostalim na dnevnom redu i sledeća točka: „G. k. okružni sud u Rovinju pita občinu Pulu, da preuzme na sebe trkovce za udešenje kuće Andrioli, ulica Arena br. 2, za porabu novog okružnog suda.“

Zastupstvo je na toj sjednici odobrilo te troškove.

Okružni sud u Rovinju traži dakle stan ili prostorije za budući okružni sud u Puli, koji je, kašto se kaže — jeste na vrbi svirala. Vlada nebi bila doduše više dožna, da čeka odgovor zemaljskog sabora — ta čeka ga preko 15 godina — ali dvojimo, da će se ona na toliko osokoliti, te jednom nešto pametna poduzeti na vlastitu ruku i eventualno proti volji talijanskih vladajuće svoje. Naši su zastupnici uvjek bili za to, da se premjesti okružni sud u Pulu, pa će stalno sa zadovoljstvom pozdraviti i ustanovljenje novoga u gradu Velom Vrhu. — Napred za Držubu!

Provokacija bliskup Flappa u crkvi. Is Ličnjana primamo: Molimo Vas g. uređenče, da izvolite malo obširnije optužni zadnji dogodaj u Ličnjantu.

Zažđe skandalozno ponasanje „presvetoga“ Flappa proti hrvatskom bogoslužju ostalo će da uvjek u pameli našemu narodu. Ljudi se ovih dana ni o čemu drugom ne razgovaraju, nego o nečuvenom skandalu, što ga je „sinjeli“ biskup počeo pred izloženjem Sakramentom. Iza kaku su otpjevati onu pjesmu (biskup i njegov kapelan latinski — a naši pjevaci hrvatski) i došli pred oltar počeše se „blagi“ biskup derati prama pjevačima: „To je zabranjeno“, a prema veleć. A. Mateljanu: „A Vas eu suspendirati“. Na to mu jedan od pjevaca odgovori: „Presveti, zar je u hrvatskom jeziku zabranjeno Bogu moliti, tu Bog razumije i hrvatski? Mi latinski neznamo!“ „Slatite!“ Pretuzit će Vas (imešto tužit)! Mi ćemo sami pjevati!“ zatreći se opet biskup. Tu se riječi biskupove prouzrokovale medju publikom silno ogorčenje, radi čega su potekli mnogi izlazi iz crkve, a sigurno bili bi svržani, kad bi to bili pjevaci prvi nemili.

Pošte podne dala je biskupova deputacija moći ga, da ne dira u hrvatsko bogoslužje, jer u protivnom slučaju bit će prisiljen zatvoriti crkvu, te će se izložiti drugo rimansko pitanje. Biskup je deputaciju odgovorio: „Ja tu ne zapovijedam, ker (jer) to je zapovijed sv. Stolice“. Tmućenje otkrio je deputaciju i prozvatio juš veće ogorčenje među narodom. Na to je rešio biskup, da ih ne mrzi. Ali se zato čudimo višim duhovnim oblastima, što te stvari već jednom ne urede. Odešnjim se talijanskim spravni u mnogočem popoštali, a nas kao da i nema. Bilo bi pravo, da župnik ureduje u oba jezika, a petak, ako ne ce biti dvojezitan, onda neka bude latinski. Ovačko pak da župski pečat svetu pokazuje, da je Hrvata u Losinju nema, to ne možemo dozvati, i očekujemo da će se ta anomalija šlo prige ukloniti. Drugi je ured c. k. Pomorska vlada. O tomu smo pisali u prošlom broju, te uko se ne uđovolji prava udariti ćemo u druge zve.

prije otvor škola u Kastanjeru, sakupiše na 1. i 8. oktobra za Držubu K 17-70 ova gg.: Mate Puhalj K 4; po K 2: V. Klanfar, Ivan Buždon, Mile Pavelić; po K 1: Mate Sandalj, Petar Cehić, Pečarić, Mate Puhalj Pintić, Mate Srdić, Josip Banke; Ivan Putnjo 60 p., po 50 para: Ružica Grakalić, učenica, Ivan Tončetić; po 40 p: Mate Pavicevac, Josip Modrušan; Martin Grakalić 20 p.; Mihovit Peruško 10 p.

Ova svotača sabrana je među prijateljima oko Kastanjera, te bi se isto tako morali požuriti i naši ljudi u Verudi i na Velom Vrhu. — Napred za Držubu!

Provokacija bliskup Flappa u crkvi. Is Ličnjana primamo: Molimo Vas g. uređenče, da izvolite malo obširnije optužni zadnji dogodaj u Ličnjantu.

Zažđe skandalozno ponasanje „presvetoga“ Flappa proti hrvatskom bogoslužju ostalo će da uvjek u pameli našemu narodu. Ljudi se ovih dana ni o čemu drugom ne razgovaraju, nego o nečuvenom skandalu, što ga je „sinjeli“ biskup počeo pred izloženjem Sakramentom. Iza kaku su otpjevati onu pjesmu (biskup i njegov kapelan latinski — a naši pjevaci hrvatski) i došli pred oltar počeše se „blagi“ biskup derati prama pjevačima: „To je zabranjeno“, a prema veleć. A. Mateljanu: „A Vas eu suspendirati“. Na to mu jedan od pjevaca odgovori: „Presveti, zar je u hrvatskom jeziku zabranjeno Bogu moliti, tu Bog razumije i hrvatski? Mi latinski neznamo!“ „Slatite!“ Pretuzit će Vas (imešto tužit)! Mi ćemo sami pjevati!“ zatreći se opet biskup. Tu se riječi biskupove prouzrokovale medju publikom silno ogorčenje, radi čega su potekli mnogi izlazi iz crkve, a sigurno bili bi svržani, kad bi to bili pjevaci prvi nemili.

Pošte podne dala je biskupova deputacija moći ga, da ne dira u hrvatsko bogoslužje, jer u protivnom slučaju bit će prisiljen zatvoriti crkvu, te će se izložiti drugo rimansko pitanje. Biskup je deputaciju odgovorio: „Ja tu ne zapovijedam, ker (jer) to je zapovijed sv. Stolice“. Tmućenje otkrio je deputaciju i prozvatio juš veće ogorčenje među narodom. Na to je rešio biskup, da ih ne mrzi. Ali se zato čudimo višim duhovnim oblastima, što te stvari već jednom ne urede. Odešnjim se talijanskim spravni u mnogočem popoštali, a nas kao da i nema. Bilo bi pravo, da župnik ureduje u oba jezika, a petak, ako ne ce biti dvojezitan, onda neka bude latinski. Ovačko pak da župski pečat svetu pokazuje, da je Hrvata u Losinju nema, to ne možemo dozvati, i očekujemo da će se ta anomalija šlo prige ukloniti. Drugi je ured c. k. Pomorska vlada. O tomu smo pisali u prošlom broju, te uko se ne uđovolji prava udariti ćemo u druge zve.

Kad nas je u prvom redu župski ured, koji ima pečat sa samim talijanskim natpisom „parrochia di Lussingrande“. Me se ne čudimo našemu župniku, jer je on jedan od najzagrijenijih talijanaca u V. Losinju, a pred svijetom bi se htio pokazati, da je prijatelj Hrvata i da ih ne mrzi. Ali se zato čudimo višim duhovnim oblastima, što te stvari već jednom ne urede. Odešnjim se talijanskim spravni u mnogočem popoštali, a nas kao da i nema. Bilo bi pravo, da župnik ureduje u oba jezika, a petak, ako ne ce biti dvojezitan, onda neka bude latinski. Ovačko pak da župski pečat svetu pokazuje, da je Hrvata u Losinju nema, to ne možemo dozvati, i očekujemo da će se ta anomalija šlo prige ukloniti. Drugi je ured c. k. Pomorska vlada. O tomu smo pisali u prošlom broju, te uko se ne uđovolji prava udariti ćemo u druge zve.

Lošinjski kotar:

Veliki Lošinj. Kako već javljam na tablu ovdejšnjeg postanskog ureda bi postavljen i hrvatski natpis. Malo poslije natpisa nadostao je i dvojezni pečat. Naši su se izrodi na nj donekle pričuli, premda u njemu i natpu vide strahoviti atenat na „talijanski“ karakter Velikog Lošinja. Oni su toj atental vidjeli i u podignutu hrvatsku škole, posuđilice, vijanju i nosenju hrvatske trobojnice, pa čak i u agitiranju za anagrafe i izbore. Koprali su se nogama i rukama, zvali u pomoć poglavarevo, oružništvo, školsku vijeća, duhovne i svjetovne vlasti ali sve badava Neda se hrvatska svijest obuzdati i spuniti od nikake sile, a najmanje od radivih susjednjih prošlosti i političkih anafabeta. Kad anagrafa gospoda su bila omjekomodacija. Misliš oni, t. j. gospoda, izjavljujevi li ljudi, da govorite hrvatski, a za to je mi ćemo pisati kako nas bude volja. Sto ne izkrivimo mi vama pod nosom, to ce već drugi na općini iskriviti, a budite imamo u našoj čisto talijanskoj trenditeti.

Za Držubu. Uz vratu Želju, kojom roditelji tude radi svoje ujeće, da se čin stičkoj stranci dosta sposobnih ljudi koji su za to i u drugim krajevima diplomu dobili. Tako su na karti dobili svu slavu Fjorentina. Ali mi to veselje za dugo ne bilo. Došao glamov sam e. k. tot. poglavar, da vidi te Fjorentine, „duri sanque“ i ulovicu „staroga farizeja“ upriješ, iši; lagao je da nebi ni pas s masloni polzao. Ma ob ovomu čemo drugi put postaviti obširnije, a sad da se povratimo na postansku tablu.

Ima ovdje četa junaka mladića, koji samo čekaju prigodu, da se proslave. Dugo im je dekati, da ih majstora Italija pozove na osvajanje Tripolisa, pa odlučuje svoje junacičvo počasat na postanskoj tabli i satase se noći o ponoci u „kapoteri“ na vjećanje. Kažu da je plan za navalu napravio jedan namještak c. k. državne oblasti. On se u to najbolje razumije, prije ženjskoj branzi. Kad su prikupili dovoljno snage i hrabrosti uputše se put postanskog ureda i — talijanski karakter. Lošinja bio je spašen — hrvatskoga natpisa nestade, a mjesto njega ostao je znak talijanske kulture. Postanski upravitelj g. Matelović to jedva i dočekao; dugao tablu i vise je vani ne stavljao.

Popriliška je mladost učinila svoju, a oči domovine zaključile, da će u občinu skrom vjeću najoštrije i najenergičnije prosvjedovati proti pohtivacivanju Losinju, i zbilja oni će u rodoljubnou žaru „per salvare la patria“ mlatili desno i lijevo kao bješomučni, a naši će ih ljudi i s posljednjom i sažaljnim licem promatrati. Poznaju oni te stare komedijase, pa se za njih nit najmanje ne interesiraju, nego se tječe „svaka sita za vremena, a neva tja redom ide“.

Dok su nezi uredu počeli imati potrebiti obzir prema većim pučanstvima i počeli postovati čestva vecine naroda neki još ostaju tvrdogorki u starim grijesima.

Kad nas je u prvom redu župski ured, koji ima pečat sa samim talijanskim natpisom „parrochia di Lussingrande“. Me se ne čudimo našemu župniku, jer je on jedan od najzagrijenijih talijanaca u V. Losinju, a pred svijetom bi se htio pokazati, da je prijatelj Hrvata i da ih ne mrzi. Ali se zato čudimo višim duhovnim oblastima, što te stvari već jednom ne urede. Odešnjim se talijanskim spravni u mnogočem popoštali, a nas kao da i nema. Bilo bi pravo, da župnik ureduje u oba jezika, a petak, ako ne ce biti dvojezitan, onda neka bude latinski. Ovačko pak da župski pečat svetu pokazuje, da je Hrvata u Losinju nema, to ne možemo dozvati, i očekujemo da će se ta anomalija šlo prige ukloniti. Drugi je ured c. k. Pomorska vlada. O tomu smo pisali u prošlom broju, te uko se ne uđovolji prava udariti ćemo u druge zve.

Cres početkom listopada 1911. Urada pročuo se glas od samog padra Bona — jer nije miran, ako sve ne izprijeviđa nekojima — da mora odložiti svoju čest i ostaviti ovo mjesto — njemu omiljeli Chritso —. Kako mu je bilo teško pri srcu, vidi se odalje sto je isao po ko kućama i naricao. Čovjek, da bi imao okruglo srce, vidjeć ga ovako svega obiljeva susama, smilovao bi se, pa tako na plać i jecanje po vlastelskim kućama, smilovale mu te nekoje, moguće „Kleopatre“, i po duzele agitacije medju mogućom vlastelom i njemom slavnom općinom i poslali na generala poniznu molbu, navodeći sve njegove vrline i njegovo dobro srce. Ove vrline su na svjetlo istom undu, kad je na prostoru način olupravio ena četnička i inteligentna mlada rođak, a to zato jer su bili Hrvati. Župnik, jer je Hrvat, luže i nastoje da ga masknu, a za padra Bonu, jer se iznenjero majčinom imikom i postao slijm talijanom na časti i slavi Sr. Franje; mole i nastoje, da ga se ostari na svjetom mjestu — sto mi —

kako čujemo uspijeo. To je još jednim ocitim dokazom, kojom je farbom ofarban. (valjda po onoj) trbušno moj, domovina najdraža si mi ti! Otkada padre Bone i padre Jože (par nobile featurum) polaze u posjetu po vlastelskim kućama, postao je ovaj samostan vrlo „pobožno“ leglo gladne talijanske vlastele creske. Dolaze tamo kao emigranti, oni koji su ostavili sve samostanske zidine pred nekoliko godina s pozdravom: „cosa vogliamo esser qui con questi barbari (Croatia)“ i preseili se u blaženu Italiju; padre Bone nprotiv prima ih rasirenil ruku i prati ih na parobrod samo da pokaže stanovitoj kliki, kako ljudi te njihove creške renegate — ali ne čini to s hrvatskim bogoslovima.

Nutarnje lice samostana, kako sam doznao od vjerodostojne osobe posve se promjenilo; gdje god su bili kakvi natpsi hrvatski zamjenio ih talijanskim, da ne vrijedja duboke osjećaje nekolicine, koji polaze samostan na pjevanje. Imam još foga punu torbu, te ovo što nije moglo stajat u nutri morao sam iznesti — izbaciti. — Jednom riječi, padre Bone nije vredan, da zapoveda ovim hrvatskim samostanom — on bi mogao biti za koji drugi talijanski, a la Campo San Pietro, kako se i govorio, da će i on uskočiti iz ove hrvatsko-dalmatinske provincije. (Takvi renegati nisu dostojni za nigdje). Ovo su ciste istinete stvari, pa dobro razmislite. Vi čestiti pobornici vjere i domovine, koji imate kod ovog pitanja riječ.

Voloski kotar:

Hrv. Sokolska župa „Vitezovi“ u Voloskom-Opatiji obdržavat će u nedjelju 15. listopada 1911. u 2 sati po podne svoju glavnu skupštinu u prostorijama „Narodnog Doma“ u Voloskom uz ovaj dnevni red: 1. Pozdrav starješine. 2. Čitanje i ovjerovljivanje zapisnika postvjedne glavne skupštine. 3. Izvješće tajnika o djelovanju župe kroz minulu godinu. 4. Izvješće blagajnika. 5. Izvješće revizora radnina. 6. Izbor središnjeg odbora. 7. Proračun za godinu 1912. 8. Mozebitni prijedlozi.

Djakačko pripomoćeno društvo u Voloskom-Opatiji obdržavat će u subotu dne 14. ovoga mjeseca u 6 sati na večer svoju godišnju glavnu skupštinu i to u rivaoni kom. male realne gimnazije Opatiji. Dnevni red bit će ovaj: 1. Čitanje i ovjerovljivanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 2. Izvješće odbora. 3. Izvješće revizora. 4. Pogovor o deustvenom proručunu. 5. Eventualija.

Pozivamo i ovime sve članove i druge rođoljube u mjestu i okolici da dolju na skupštinu. — Odber.

Na ravnjanje i umirovljenje naroda u Mošćeničkoj Dragi javljaju ovim, da su koraci, koji su bili učinjeni i u Testu i na Voloskom, koristili i tako ne će onaj Rječanin dobiti dozvolu da zatvori onaj dio obale, kako je to htio i kako bi bio sigurno dobio, da se nisu ljudi maknuli na vrieme. Zahvalimo zato svim skupim narodnim zastupnicima Mandiću, Špindiću i Pošćiću, da su se oni za nas zauzeli i učinili ono, što bi bila naša općina morala učiniti. — Ivan Ivanović, profesor u Voloskom-Opatiji.

Pazinski kotar:

Nešto o našim prilikama u Pazinu. Opata se, da u zadnje vremene naši pravnični Talijani nastoje za svim sredstvima uveriti i užurati se u ovome gradu, a dok se sa naše strane ne podaje ona važnost ovome gradu, što ju imade u narodnom pogledu u našoj Istri. Kada bi se kod svih ljudi uvažilo važnost Pazina kao našeg kulturnog središta, okanii bi se kojekakvih — najviše časobnih ispa-

da, koji uvijek dovode do bezpotrebnih trzavica i sukoba.

Kao što su nekoje naše novine u zadnje vremene donasale, da su Istrani protiv tudičinaca Slavena, a cijelo ovo pisanje bilo je osnovano na krivom temelju, kako je već u ovom listu izneseno, tuko su se nekoji „tudičinci“ u Pazinu bez potrebnog uzvрpoljili.

Kako je to bilo suvišno pokazuje nam iđevo i država oprosna veće prigodom odlučka dalmatinca Dr. Pederina, odvjetnika kod Dr. Kurelića, na kojem je bilo prisutno 60 osoba (Hrvata, Slovenaca i Čeha) bez razlike staha. Kod ove prigude moramo još i to istaknuti, da su se oko ove oprosne većere sa „tudićincem“ najviše pobrinuli i pozivali ljudi oni akademicići radi kojih je nastala poznata polemika o „tudićinicu“ u Istri, a tim su primjerom pokazali kako se ih je krivo shvatilo u loj stvari. Ta već na sastanku u Buzetu reklo se, da će biti miliji jedan ne Istran, koji je na svom mjestu, nego li Istran, od koga nešto narod slabe ili nikakve koristi.

Preporučamo nekojim našim ljudima u obče, da se ekane suvišnih kavanarskih polemika, pak da gledaju podati većeg zavoda našim postojecim društvinama, tim će najbolje udovoljiti svojoj narodnoj dužnosti i pokazati će da im je u istini na svu dobrotu i napredak našeg naroda.

Nemojmo gubiti vrijeme u suriše stvari, dok na drugoj strani vodimo, kako je nas neprijatelj Talijan vrlo jak. Ne tražimo silom u nečem nesto erogoga, gdje ga u opće nema!

Eto, ove godine početkom mjeseca novembra svršava 25 godina, da je pazinska općina presla u naše ruke. Pogledajmo sada, kakav je naš položaj u gradu Pazinu i kakav bi morao biti nakon 25 godišnjice?

Svakakuči bolji, da je bilo temeljito i razborito rješenje rada od naše strane.

Ne boli li svakog meseca čovjeka, da

se još na pazinsku željeznicu postavlja

kao natpis „Mitterburg-Pisino“, a hrvatima

ni traga, dok na pruzi Test Poreč

postoji i hrvat natpis, koja nekako pre-

lazi krajem, gdje ima Talijana, dok na

pruzi Divača-Pula postoje samo talijanski

natpis, a koja prolazi skoro isključivo

hrv.-slovenskim krajevima. Pevani faktori

neka se energično zauzmu, da se već jed-

nom uredi stvar, jer je to za nas sramno,

da u Hrvatskoj, kada napišete Pazin

na posti na omotu, nepoznaju tog imena

već ga poziju pod „Mitterburg-Pisino“.

Da ne miruju Talijani u Pazinu pokazalo je njihovo dežanje i vladanje ove godine, kad svakog nastupa naše hrv. narodne glazbe.

S toga je dužnost svih naših ljudi u Pazinu, da prema svojim silama djeluju u postojecim društvinama, a na drugoj strani da se pobrinu oko podignuće obraću i tegovine u našim rukama, i da si sterimo gradjanski stalež, ako trebemo doći do našeg cilja.

Novaki kod Pazina Talijanske novine Primorja pisale su prelog ljetna o jednom velikom djelu, radi kojeg bi moralu Austriju imati velikog okapanja sran Italije: tih dana naše napisano je u Pazinu 6 mladića „Talijana“ — u Novak. Ti su takvi „talijani“ da učinju ni krusha talijanski pitati. Znaju ipak nesto drugo: u noći dne 3. t. m. napali su u Pazinu u občinskom zatilatu jednog vremenskog davorjeka Mariana Lukšića, izvanog stramacera, rođenog u Novak, koji se inače često napije.

Kakvi su to „talijani“ „Piccolo“ i „Giornalotto“? Veli se po selu u kojem su rođeni i odrasli, gdje nitko neće ne-goveti talijanski, i po imenima, kao Kavčić, Filipić i dr. Ti jedan alkove, koguna su megu penosti „li Piccolo“ i „li Giornalotto di Pula“, dobiti su učenici talijanskih mestara iz Pazina, koji svake noći se kojekakvih — najviše časobnih ispa-

da, koji uvijek dovode do bezpotrebnih trzavica i sukoba.

Kao što su nekoje naše novine u zadnje vremene donasale, da su Istrani protiv tudičinaca Slavena, a cijelo ovo pisanje bilo je osnovano na krivom temelju, kako je to bilo i ukravljeno više u novinama: „aviva Novaka italiana“ i „aviva Pazina italiana“, išpušći u grčce uz to sve što su dobra od rođene muške naučil.

Pazinska sinjorija — li dobri mestr — uživaju i nasladjuju videć kako njihov podili i godinu nauk načini odziva u pokvaru mladićima. Gurnji napadaj na slavog čovjeka je plod one zlatovorne nauke sto je pazinska talijanska sinjorija lepo skom namerom na svojin izležbama šire u Novakom. Takvu kugu talijančici svadje sreće, kad dođu u koje naše se.

Novačan probudite se! Zar ne vidite kako vas talijanski potepulu iz Pazina ištuši i da oni iste osobe pod kojim steći i ravnicu, te isto sada troše na vas za lokio i zderulo, nego ce od vas izisati svu kravu, da vam neće ni kapi ostati. Takođe, kad dođu u išlope tjerajte daleko od vaših kuća: ako ne ide u dom, a onda to činite i se u vratu svake druge sruće druga — ljepta dosta.

Porečki kotar:

Iz Kaštelira. Pichka občanjuje da je napisan par riječi također i o našim etnošima. Kaštelirska članica obsteži već preko dvije godine pod predsjedničkim imenom iste osobe pod kojim steći i ravnicu, te isto sada troše na vas za lokio i zderulo, nego ce od vas izisati svu kravu, da vam neće ni kapi ostati. Takođe, kad dođu u išlope tjerajte daleko od vaših kuća: ako ne ide u dom, a onda to činite i se u vratu svake druge sruće druga — ljepta dosta!

Lanijske godine svoju netaknuta vodstvenim primila je književna društva, „Dobrile“. Ta je činjenica dala veliki uticaj, te isto slijedi i razvoj naše skole, čije smo izdužno stanje, vec opisati. Ako dakle i kod etnoša nećemo na sačnu lugu, nek nam ne kaže naša osoba. Ako i je osmisliti naše etnošne vrlo maglovi, to je ujedno prvi put u povodu počinjanju ipak tekstož. No, sve što dalje, sve to gore!

Lanijske godine svoju netaknuta vodstvenim primila je književna društva, „Dobrile“. Ta je činjenica dala veliki uticaj, te isto slijedi i razvoj naše skole, čije smo izdužno stanje, vec opisati. Ako i je osmisliti naše etnošne vrlo maglovi, to je ujedno prvi put u povodu počinjanju ipak tekstož. No, sve što dalje, sve to gore!

Naša osoba okružena je svi naši se je

već do sada i smoniti broj seljaka, koji se izjavljuju voljni držati tebe i dalje za budući raspodjeli praju kada i koliko će naša godina dobiti po svakoj glavi.

Nemojmo svakomu posebice odgovarati, zato neka naše zadruge članice i seljaci po Istri izmu na znanje ovaj:

Gospodarska Sveza za Istru u Puli, čije je sjediste 23. rujna u 2.20 u bariču smačan članicom zadružnim i prepisujući našim etnošima, da je Vlada prijavila način raspodjele na polj. dječev, koji bi biljeli svuči, telci, narčito telice, gomiti dalje, mjesto da ih prodaju, kako se reče, p o d u m e s a r o m i h u p i j o b u m i m e d i t r o m .

Muštar two poljoprivredna drži, da bi se oni način u dosta malo godina pomalo bilo brez poređe avutine u našoj državi.

Na onu našu okružnu je javio naši se je već do sada i smoniti broj seljaka, koji se izjavljuju voljni držati tebe i dalje za budući raspodjeli praju kada i koliko će naša godina dobiti po svakoj glavi.

Nemojmo svakomu posebice odgovarati, zato neka naše zadruge članice i seljaci po Istri izmu na znanje ovaj:

Gospodarska Sveza za Istru lavida se je u odborskoj sjednici 5. oktobra im potpisnju potaknula i učinku one rasprave podnijela je, p o d n i j e c, k. Name-stinčeva u Trstu. Ministarstvo poljoprivrede s ogo mnjenje i predložje gledje nagradjivanja naših seljaka, koji bi djeće gejži tebe i rasplid. Obziron na veliku trošak, na po manjake, krome i manjih mještih i u trgovskim lasti, predložilo je ova Sveza, da bi nagrada za svaku telcu imala biti u Istri po pricu 100 kruna, da se po stupajući u top stvari za svaku telcu bez liški, stanjujuci kako i mno g potrebni put (1. i 2. pomerjed i v. m. m.) Predložilo je Sveza na dalje, da se nagradjuje tak djeđe držanje svim i na raspodjeli sa 40 kruna po pricu po svakoj glavi i tvrđenja po 10 kruna od glave.

Na to dačko je sreća odgje rači Vlad. Bude li stogod, trebaće se i usredotočiti akciju, jer nije ostača točki „daje nagradu“ i dobiti je, a onda da čini svaki, što ga je volja. Trebati će blago i prati se učitati, kako sve ima bitno, da od ovih akcija bude u istini koja krije.

Ona objava „Gosp. darske Strez“ za Istru bila je dačko samo počasti, da naša naša ljudi se naroči nač, koji je vođen na mno g. Mi smo sakupljali i daleko, da, da, da, treba način, da se doda, da se više i tim ne je. Kad nam stigne kojučna odjaka od Vlad., javiti ćemo ju i uputiti našim seljaku (i kada će trebati da se vratiti načegavanje nagrade).

Medvjedim preporučimo topu svim osobi, budi kdo mogu, da svojim telcu ne predanju za mješnicu, ako bi nje trebalo potrebita.

Pula, 1. m. 11. oktobra 1911.

Gospodarska Sveza za Istru

Franina i Jurina.

Fr. Pazinskom krajem i šarenjakom da je zadnja vrućina možjane va glave nožgata.

Jur. Dragi ti, ter jih nisu nikada ni imeli; ono njimi gori va glave slama.

Fr. Ča i onemu čebetemu barutantu?

Jur. Njemu najviše, zač je imo va glavine najviše.

Fr. Škoda ako sva zgori, zač bi rabila ovu zimu tovarom za stelju.

Razne primorske vesti.

Najveći dobrotvor Istarsko družbo. U zadnjem broju javili smo samoubojstvo gospodarskog činovnika Adolfa Petru-a u Voloskoj, rodom Osječanina, koji je od obitelji svoje bogat, a ubio se radi neizječeni ve bolesti. Sada „Drau javlja, da je Petru ostavio preko 200.000 kruna imetka te oporućno zapisao družbi sv. Ćirila i Metoda za Istru 25.000 K, dokle za 5000 K više nego li dosadašnji najveći družbin dobrotvor general Canić.

Ostali imetak ostavio je svojoj zaručnici jednoj udovi u Voloskom kuo i svojoj rodbini, koja da će oporuču, dosta neusvojilo i nesabranu sastavljenu, pobijati, ali u družbin legat ne će dirati, već da joj isti bili za stalno isplaćen. Slava Adolfu Petru-u!

Za ublaženje bledi u Istri. U sjednici carevinskog vijeća od dne 10. o. m. slavio je zastupnik Mandić sa drugovi prešni predlog, koji ide zatim: 1. da c. k. vlada pruži čim prije iz državnih sredstava izdašnu podporu onim našim občinam Istre kojim nije do sada ništa dala a koje trebaju absolutno podporu i radi kojih se je on sa drugovima već mjeseca jula o. g. zauzeo i 2. da utvrdi napose molbu — spomenicu „Kotarske gospodarske zadruge“ u Podgradu, upravljenu na c. k. ministarstvo pojedinstva obzirom na izvanrednu bledu i nevolju, koja vlada u občinam Podgrad, Materija i Jelsane.

Nasi će se zastupnici svom snagom zausteti i za sve ostale občine Istre — u koliko to već do sada učinili nisu.

Zemaljske podpore. Zemaljski odbor doznačio je za javne radnje u pokrajini slijedeće iznose:

občini Marezige 2000 K kao prvi obrok od obećane svote za gradnju ceste Truške-Sv. Anton-Lopar; sumskoj upravi u Klanj 700 K kao drugi obrok osjegurane podpore za gradnju ceste Zabiće—Dleto; upravnom vijeću u Draguću K 2000 kao prvi obrok osjegurane podpore za dogradnju ceste Grimalda-Draguć-Cerovje.

Isti je odbor z sklopu da će tražiti daljnje razjašnjenje nekojih občina (kojih? Op. ured.) u putanju radnje što se imadu poduzeti radi traženja vode i zbog građevnog vodnjaka.

Konačno je prioblio namjesničtu dozadnje uspijehe gledje razdiobe od 10.000 kruna doznačenih u svrhu traženja vode te moli, da bi i ministarstvo pojedinstva doprinjalo kroz deset godina jednak iznos od kojeg bi se stvorila zaklada za provedenje programa o dobavi vode.

Za pomorsko trgovacki tečaj u Baški. doznačio je zemaljski odbor občini Baška kao podporu za g. 1910.—1911. K. 2000.

Stranka prava složna. Prošlu sredinu 4. t. m. počelo je u Zagrebu vječanje vrhovne uprave stranke prava, koje je trajalo sve do subote o „podne“. Na to vječanje bili su delegirani iz Istre gg. župnici, Šime Červar i Liberat Stoković, koje je zastupao g. Cezar Akadić.

Kad su svi delegati prisjetili, obavljeno je konstituiranje vrhovne uprave, te je glasovanjem, koje je prema prihvaćenom poslovniku bilo obavljeno pisnemu i tajno, izabran sa glasovima prisutnih, dokle jednoglasno (osim glasa samoga kandidata) predsjednikom vrhovne uprave stranke prava narodni zastupnik dr. Mile Starčević. P. predsjednikom za Banovinu narodni zastupnik dr. Aleksander Horvat; za Damaciju Don Ivo Prodan; za Istru dr. M. Lagine; za Bosnu i Hercegovinu dr. Nikola Mandić — svi jednoglasno. Tajnicima (koji po pravilima moraju stanovati u Zagrebu) izabrani su isto tako jednoglasno: dr. VI. Prebeg te Ivan Peršić, dočim jo blagajnikom vrhovne uprave izabran dr. Josip Pazman, također jednoglasno.

Razpravljen je i prihvaćen statut o ustrojstvu vrhove uprave stranke prava, kao i njezin poslovnik, koji su svi prisutni vlastoručno podpisali. Ujedno su razpravljena pitanja aktuelne politike u pojedinim hrvatskim zemljama i stvoreni zajedničci.

Napose je izverpo i podrobno razpravljen predlog o gospodarskoj organizaciji stranice prava u svim hrvatskim zemljama.

Prihvaćen je jednoglasno odgovor vrhovne uprave stranke prava na nedavni govor ugarskog ministra predsjednika grofa Khuena Hedervarya.

Na koncu su još razpravljeni i prihvaćeni uz neznatne promjene razni predlozi vrhovne uprave stranke prava, a napokon je vrhovna uprava podijelila svoja članove u 3 odbora i to 1. administrativni, za poslovnik, novinštvo i finansiju; 2. gospodarski, za gospodarsku organizaciju, i 3. u kulturno-socijalni.

U pitanju vjerskom i kulturnom primijenja je ova rezolucija: „Stranka prava nije vjerska stranka, s toga ostaje u kulturnim i vjerskim pitanjima na svom dosadašnjem stanovistu, koje je izraženo u programu od g. 1894. Stranka prava uvažuje naime i štuje svatice vjersko osvjeđenje; osudiže stoga najstrožije svaki protuverjski izstup u javnosti.“

Gledje glasila stranke je zaključeno da imade u Zagrebu izlaziti za cilju stranku prava jedan glavni dnevnik pod novim imenom i to: „Hrvatska“, glasilo stranke prava za sve hrvatske zemlje.

Natječaj na zemaljske podpore za učenike viših i srednjih škola, učiteljišta, slobrišnih škola i sličnih, otvoren je do 31. oktobra 1911. Molbe je upraviti na Zemaljski odbor u Poreču, te je podkriepiti slijedećimi prilozima:

- zadnjom školskom svjedočbom;
- svjedočbom, da je molitelj upisan i da pohadje doticni zavod;
- svjedočbom gledje obiteljskih i gospodarstvenih stanja, sa naznakom poreza što ga plaća molitelj ili njegovi roditelji;
- svjedočbom gledje uživaju eventualne podpore iz drugih zaklada;
- svjedočbom pripadnosti jednoj občini u pokrajini. Molbe, podnešene nakon uslanjanjenog roka, ne će biti uzete u obzir.

Talijansko-turski rat. Talijani rekli su da ni u ovom ratu nemaju prilike, koju toliko traže, kako bi se proslavili i pokazali svoje junakstvo. Tako su bez otpora zauzeli Tripolis i ostalu obalu te pokrajine zasjeli i namjestili su se u zgrade tarskih oblasti, izvezesili talijanske trikolore, insta-

Prilosano.*)

Izjava.)

Ovime izjavljujem, da sve ono, što sam govorio g. Sebastijanu Malabotich, Vinku Crvić i nekim drugima proti g. Mirku Čubranić u opć. tajniku neodgovara istini. U Barbanu, 10. X. 1911.

Spada Parao,
obč. sluga

* Za članke pod ovim naslovom ne odgovara uredništvo.

koja drži do zdrave pjege
kože, osobito ako želi da
nestanu ljetne pjege i zadrži
ih u uzdržati pješčanu me-
kanu kožu i bielu put, uči-
va se samo sa
ilijsko-mižečnim sapunom
(Steckendorf-Lilienmilch-
seife).

(Marka koži na palici)
od Bergmann & Co., Tetčen a. E.
Komad po 80 para. Dobiva-
se u svim ljekarnama, dro-
gerijama i trgovinama par-
fimerija.

Gospodja

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Na Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz
najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.

Poslužba brza i točna.

■ SVOJ K SVOMU! ■

TISKARA I KNJIGOVEŽNICA LAGINJA i DR.

■ ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1. ■

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke
i galanterijske radnje.

Solidna izradba pačata iz gume.

Imade u zalihi

tiskalice i knjige za p. n. občine, crkve,
škole i odvjetnike, posuđilnice i konsumna
društva, trgovacke knjige, pisanke za
škola, kao i sve pisarske i risarske
potrebštine.

22222222222222222222222222
Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda
22222222222222222222222222

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stearinških svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unapred imam u zalihi slijedeće tri vrsti:

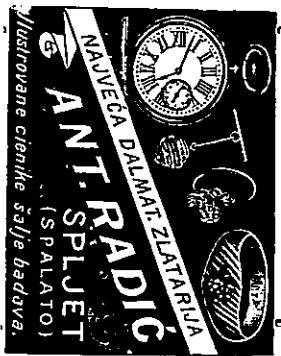
• LADA* najbolja vrst stear. svieća à K 90- po 100 zamota.

• DANICA* druga vrst à K 75- po 100 zamota.

• VESNA* treća vrst à K 58- po 100 zamota.

Cene razumjevaju se postavno na kredit ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Širite „Našu Slogu“.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadružna na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesecnu otplate te prima uloške, koje ukamačuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Petrove kapljice.

Dозволом vis. kr. zem. vlaste stavljam u promet likor najnovi i prijeđnik stručnjacima prokušan protiv svima bolestima: želuca, crnja, jetara, bubrega i sluzera. Sa tavljem je od samih svjetlih sokova, biljki i korenju, te se prepričava svakome, koji boluje od slabe prohlave, razoli boli i grevne želucu i u crijevima. Pomaze svakom u proti slaboj probavi, mučnim, kroničnom kataru želuca i crijevima. Unutru žive i okopljivo ečiji organi. Cijena 1 botolj so filira je 10 din. i jedna stonja u kruni, 24 botolje stoje u K franku posla. Dobivaju se samo u Učitelji kav. Petru

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica

Prđaje se

krasno i umjetno izradjena slika koja predstavlja Isusa uz jesensku cenu. Slika je na uvid u tiskari Loginja i dr., gdje se doznaće i za cenu.

dobiva se u tiskari Loginja i drug. Pula.

Cijena 40 para.

L. STEFFANUTTI - PULA

Skladište pokućtva, zrcala, slika itd.

Nemogući u ovo kratko vrieme rasprodati svu zalihu pokućtva, prenesli smo naše skladište pokućtva, zrcala, slika itd. u VIA KANDLER br. 26. Javljuje to vrlo pos. obveznu zadržavanjem na susretnosti i podpori kroz 44 godine, te se preporučamo i nadaju naklonost i dosadnjom svom točnošću občuvavaju poslužiti pos. obvezno u gradu i pokrajini sa svom točnošću dobrim i solidnom robom te umjerenu cienama.

TVRDKA L. STEFFANUTTI.

Seljački posjed u občini Lovran, srednje veličine sa kućem, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cenu.

Pobliže informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Vrtojkom.

OLOVKE
a korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u tiskari Loginja i drug. u Puli ulica Giulia 1. uz cenu od 2 do 10 para.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Bogati izbor

gotovih odiela, ogrtača, paletots za gospodu i djecu.

NOVOST

Konfekcija za gospodje englezki zajamčeni nepromočivi ogrtači

Krojačnica I. reda

Ignazio Steiner

GORICA PILA TRST
PIAZZA FORO

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTEVAVAJTE POSYUDA
:: NAŠE IGRAČE KARTE ::

PRIMORKA

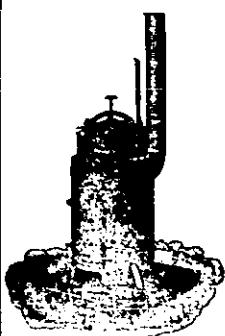
PRODAJU SE U PAZINU U KNJIŽARI IVANA NOVAKA.

ALFA

brzi strojevi na paru za krmu su najbolji!

Novi popravljeni sustav!

Čvrsta izradba podpunoma iz kovanoga željeza i željezne ploče!

Zahtiev-je cienike!

Diončka zadružna Alfa Separator, Beč XII 3.

Treba se čuvati od jeftinijih i lošijih par u tvornici iz Bečkog željeza!

Dopisuje se slovenski i hrvatski!

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Greke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odjazak iz Trsta:

I. pruga za putnike Trst-New-York, tluč: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: Martha Washington . . . 7. oktobra Almeria*)

II. pruga za putnike Trst-Buenos-Aires, tluč: Split*, Gruz*, parob.: Laura . . . 12. oktobra Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane sveta.

Preuzimljie izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru I. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Mollino Piccolo 2, II. (brz i javi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

* uvjetno.

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro očišćeno 2 K; belje 2-4 K; prva vrst polutvrdilo 2-3 K; belo 4 K; belo, puhuljasto 5-10 K; 1 kg **mujilje**, kao snieg belo, očišćeno 6-8 K; 8 K; 1 kg pauhulje sivo 6 K; 7 K; beli fine 10 K; **mujili** nije prave pauhulje 12 K.

Kod narudžbe od 5 kruna franko.

iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog minkinga, i pokrivač, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 2 jastučića, svaki 80 cm dug, 58 cm širok, napunjeno s novim, sivim, vrlo trajnim pauhuljastim perjem 16 K; pauhulje 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; justiči po 3, 350 i 4 K. Razaljje se pouzećem početkom d 12 K franko. Roba se zauzimajuće ili uzmije natrag franke; ako se ne dopade vraća se novac. — Clientel badava i franko.

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi su zelenom duvnom kro za zaštitu marica.

Zakonom zaštićen

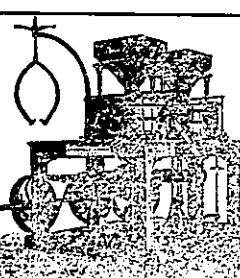
Svako palvanje, oponašanje i preprodaja drugih balzama sa zavaravajućom markom progoni se kaznenom po судu i strogo kazni. — Djeluju sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disanja, kaštja, izbačivanja, promuklosti, katarr, grla, prisoblje, bolesti pluća, specijalno kod influenze, bolesti želulja, upale jetara i sluzene, pomicanja stolice, zuboholje i ostalih bolesti, traganja zglobova, opeklina, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 1 vel. posebna boča K 560

Thierry-eva centifolijska mast

segurni i stalni ljevkotig dijelovanja kod rana, otekline, ozleda, upala, abcesa odstranjuje svu stranu ljeplju, koja su došla u tijelo po če-to prednu-retne operacije, koje su sa holma skopčane, ljekovita kod još tako starih rana, 2 posude stoje K 360.

Izvor: Ljekarna „Angela Lavor“ A. THIERRY-a u PREGRADU, Hrvatska. — Dobiva se u svim većim ljekarnama.

Na veliko u ljekarni, drogerijama.

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVNI,

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najtehniji izradjeni, priredjeni za svaku tlu.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponude, proračuni na zahtjev badava i bez poštarske od tehničke poslovnice

EMANUEL KRAUS,

TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopravljanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Marka Zvezda

THOMASOV BRAŠNO

Pošto se u zadnje vrieme često nude na prodaju troske nikakve vrednosti za Thomasovo brašno, kod kupovine treba poziti na brašno od Thomasove troske, na olovu i napis na vreći.

THOMASOV BRAŠNO, marka Zvezda, prodaje se uz jamstvo od naših zastupnika

HERMAN TURECK & Co. — TRST, via Sanità br. 8. Ponude sa izvornim cienama dobiju se odmah na zahtjev.

Društvo proizvodnja THOMASOVIH FOSFATA.

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlasništvo odpravnštvo na Rici, Riva Crisostoma Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. jula do 30. oktobra 1911.

Pruga: Punat-Krk-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svakog subotu
prije podne			po podne	
5.—	odl.	PUNAT . . .	dol. 4.50	
5.15	dol.	Krk . . .	odl. 4.35	
5.25	odl.		dol. 4.25	
6.15	dol.	Gračišće . . .	odl. 3.40	
6.20	odl.		dol. 3.35	
6.30	dol.	Mali Lošinj . . .	odl. 3.05	
7.—	odl.		dol. 2.65	
7.45	dol.	Omblaži . . .	odl. 2.10	
7.50	odl.		dol. 2. —	
8.45	dol.	Rijeka . . .	odl. 12.55	

Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svakog subotu
prije podne			po podne	
7.35	odl.	VRIJEKA . . .	7.35	
8.10	dol.	Opatija . . .	8.10	
8.20	odl.		dol. 6.45	
8.35	dol.	Lovran . . .	8.35	
8.45	dol.		dol. 6.20	
12.—	dol.	BAŠKANOVA . . .	12.30	

Uvjeto pristajanje u Staroj Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab i natrag.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svakog subotu
prije podne			po podne	
10.30	odl.	VRIJEKA . . .	10.30	
11.05	dol.	Opatija . . .	11.05	
11.15	odl.	*	dol. 6.35	
11.35	dol.	Lovran . . .	11.35	
11.40	odl.	*	dol. 6.10	

Brza pruga: Rab-Lošinj-mali.

Svakog devetka tunu i natrag.

4.45 pr. odl. RAB . . . dol. 7.30 na veter
5.15 . . . dol. LOŠINJ-MALI . . . dol. 4 — po pod.

U Malom Lošinju priključak na parobrode hrzo Pruge Trst-Kotor, (S/S „Baron Gautsch“) i „Prinz Hollenlohe“.

Pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Krk-Baška-Rab i natrag.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svakog petka
prije podne			po podne	
10.30	odl.	VRIJEKA . . .	10.30	
11.05	dol.	Opatija . . .	11.05	
11.15	odl.	*	dol. 6.35	
11.35	dol.	Lovran . . .	11.35	
11.40	odl.	*	dol. 6.10	

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinj-mali i natrag.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svakog subota
prije podne			po podne	
10.30	odl.	VRIJEKA . . .	10.30	
11.05	dol.	Opatija . . .	11.05	
11.15	odl.	*	dol. 6.35	
11.35	dol.	Lovran . . .	11.35	
11.40	odl.	*	dol. 6.10	

Uvjeto pristajanje u Puntu i Staroj Baški.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Srijedj	Subota
prije podne	prije podne			po podne	po podne	
7.35	10.30	odl.	VRIJEKA . . .	7.35	5. —	4.15
8.10	11.05	dol.	Opatija . . .	8.10	4.25	3.40
8.20	11.15	odl.		8.20	4.15	3.30
9.40	12.35	dol.	Beli . . .	9.40	2.55	2.10
9.50	12.45	odl.		9.50	2.45	2. —
10.40	1.35	dol.	Merag . . .	10.40	1.55	1.10
10.50	1.45	odl.		10.50	1.45	1. —
11.21	2.20	dol.	Krk . . .	11.21	1.15	1.20
11.30	2.25	odl.		11.30	1.15	1.20
po podne	po podne			12.10	12.10	
1. —	—	dol.	Baškanova . . .	12.10		
1.20	—	dol.	Rab . . .	12.10		
2.23	4.20	dol.	Veli Lošinj . . .	12.10		
3.40	4.45	odl.	Mali Lošinj . . .	12.10		
4.05	5.10	dol.	Lun . . .	12.10		
4.10	5.20	odl.		12.10		
5.20	6.10	dol.		12.10		
5.30	6.40	odl.		12.10		
5.40	6.50	dol.		12.10		
5.50	7. —	odl.		12.10		
6.40	7.40	dol.	NEREZINE . . .	12.10		

*) Luka Sv. Martin.

Uvjeto pristajanje u Puntu i Loparu.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo — prema okolnostima — promjena plovitbenog reda.